

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginhallitus, § 56, 06.02.2023

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, § 102, 14.12.2022

§ 56

Tampereen kaupungin lausunto kahdesta erilaisesta koko seudun laajuisesta joukkoliikenteen vyöhykemallista

TRE:8345/00.01.03/2022

Kaupunginhallitus, 06.02.2023, § 56

Valmistelija / lisätiedot:
Mikko Nurminen

Valmistelijan yhteystiedot

Suunnittelujohtaja Jukka Lindfors, puh. 050 559 4139 ja suunnittelupäällikkö Ari Vandell, puh. 040 564 4518, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Asia jätettiin pöydälle.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle annetaan perustelutekstissä oleva Tampereen kaupungin lausunto kahdesta erilaisesta koko seudun laajuisesta joukkoliikenteen vyöhykemallista.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle, suunnittelujohtaja Jukka Lindforsille, suunnittelupäällikkö Ari Vandellille, joukkoliikennejohtaja Mika Periviidalle sekä johtava lakimies Jyri Nuojualle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Mikko Aaltonen poistui.

Ilmari Nurminen palasi kokoukseen.

Milka Hanhela poistui ja varajäsen Noora Tapio liittyi kokoukseen.

Asian käsittelyn kuluessa Kalervo Kummola esitti, että asia jätetään pöydälle. Aarne Raevaara kannatti Kummolan ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi Kummolan pöydällepanoehdotuksen tulleen hyväksytyksi yksimielisesti.

Perustelut

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa kahdesta erilaisesta koko seudun laajuisesta joukkoliikenteen vyöhykemallista.

Taustaa

Tampereen seudun joukkoliikenteen alueelle on valmisteltu uutta, entistä helppokäyttöisempää vyöhykemallia. Nysse-alueella on nyt käytössä kuuden vyöhykkeen (ABCDEF) malli. Nykyinen vyöhykejärjestelmä ja yksityiskohtaiset vyöhykerajat näkyvät Nyssen reittioppaassa (reittiopas.tampere.fi).

Vyöhykemallia halutaan muuttaa, jotta joukkoliikenteen käyttö olisi entistä helpompaa. Valmistelussa mallit on rajattu kahteen vaihtoehtoon. Nykyiselle mallille vaihtoehtoina on kolmen vyöhykkeen malli (ABC) sekä yhden vyöhykkeen malli. Yhden vyöhykkeen malliin on lausuntopyynnössä liitetty kaksi erilaista kustannusvaihtoehtoa.

Lausunnossa on pyydetty ottamaan kantaa sekä kunnan että yhteisen joukkoliikennejärjestelmän näkökulmasta molempiin vyöhykemalleihin. Lisäksi on pyydetty huomioimaan yhden vyöhykkeen mallin molemmat kustannusvaihtoehdot. Lausunnossa pyydetään erityisesti tuomaan esiin:

- Kumpaa mallia kunta suosittelisi jatkossa?
- Millainen valmius on korottaa subventio-osuutta esitettyjen laskelmien mukaisesti?
- Pitäisikö muutosten sijaan jatkaa nykyisellä vyöhykemallilla?

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päättää tulevasta Nysse-vyöhykemallista 15.3.2023 kokouksessaan. Uuden mallin käyttöönotto ajoittuisi vuoden 2024 alkuun.

Lausuntopyyntö on lähetetty toimivalta-alueen kuntiin Tampereelle, Kangasalle, Orivedelle, Lempäälään, Nokialle, Pirkkalaan, Ylöjärvelle ja Vesilahdelle sekä Valkeakosken kaupungille, Kuhmoisten kuntaan ja Pirkanmaan ELY-keskukseen. Lisäksi on pyydetty asiantuntijalausunto maankäytön ja liikenteen näkökulmasta Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymältä.

Tampereen kaupungin lausunto

Tampereen kaupunki yhtyy taustamateriaalissa esitettyyn näkemykseen nykyisen vyöhykemallin vaikeaselkoisuudesta. Nykyinen malli on kuitenkin etäisyysperusteisesti tasapuolinen. Pääosa joukkoliikenteen nousuista tehdään A ja B vyöhykkeillä, joten niiden hintamuutokset vaikuttavat merkittävästi kokonaismatkustajamääriin ja muiden kulkumuotojen suoritteisiin. Kaikkiin esitettyihin kolmeen malliin sisältyy sekä vahvuuksia että heikkouksia ja niitä voidaan tarkastella koko joukkoliikennejärjestelmän tai yksittäisen kunnan näkökulmasta.

Tampereen kaupunki pitää tehtyä asiakaskokemuksen arviointia kattavana ja riittävän laajana. Yhden vyöhykkeen malli arvioitiin

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

ymmärrettävämmäksi kuin ABC-malli, mutta arvio ABC-mallin ymmärrettävyydestä oli kuitenkin melko hyvä. Arvioinneissa ei ole esitetty muutosten vaikutuksia muihin kulkumuotoihin kuin henkilöautoiluun.

ABC-mallissa 2 vyöhykkeen lippujen hinnat on mahdollista pitää alhaisimpina. ABC-mallissa vyöhykkeet A ja B on säilytetty nykyisellään ja vain CDEF vyöhykkeet on yhdistetty. Tampereen kaupungin mielestä B-vyöhykkeen rajoja tulisi tarkistaa vyöhykemuutoksen yhteydessä koko joukkoliikennejärjestelmän selkeyden ja tehokkuuden kannalta. B ja C vyöhykkeen rajaa tulisi tarkistaa siten, että se huomioisi nykyistä paremmin olemassa olevan yhdyskuntarakenteen. Vyöhykerajan tulisi kulkea yhdyskuntarakenteen näkökulmasta selkeästi, eikä se saisi jakaa tiivistä taajama-aluetta. Rajauksen tarkistamiseen voitaisiin hyödyntää esimerkiksi YKR-aineistoa ja sen pohjalta Urban Zone hankkeessa kaupunkiseudulta tunnistettuja jalankulku-, joukkoliikenne- ja autokaupunkialueita.

Vyöhykemalli ABC ei merkittävästi vaikuta Tampereen lipputuloihin eikä koko joukkoliikennejärjestelmän matkustajamääriin. Kauempana sijaitsevilla kunnissa lipputulot vähenevät ja subvention tarve kasvaa jonkin verran.

Yhden vyöhykkeen mallissa lippujen hinta on lyhyillä matkoilla suurempi kuin ABC-mallissa, mutta pitkällä matkoilla selvästi ABC-mallia pienempi. Subventiotarve kasvaa Tamperetta ja Pirkkalaa lukuun ottamatta. Kallistuva lippujen hinta vaikuttaa nousujen määrää jonkin verran pienentävästi lyhyillä matkoilla, joita tehdään paljon. Tehtyjen laskelmien pohjalta yhden vyöhykkeen perusmalli näyttäisi vähentävän eniten pitkiä henkilöautomatkoja ja tätä kautta myös hiilidioksidipäästöjä. Suhteellinen ero ABC-malliin on kuitenkin pieni.

Toisessa yhden vyöhykkeen mallissa, jossa asiakashintoja kasvatetaan lyhyillä matkoilla 20 %, subventiotarve on yleisesti pienempi, mutta vaikutus matkustajamäärien vähenemiseen on merkittävä. Vaikka Tampereen kannalta lipputulot kasvavat merkittävästi, vähentää malli selvästi kaupungin sisällä tehtäviä joukkoliikennematkoja. Samalla myös henkilöautojen matkasuorite ja hiilidioksidipäästöt kasvat selvästi. Tampereen kunnianhimoisiin kestävyystavoitteisiin peilaten yhden vyöhykkeen malli, jossa matkalippujen hinnat ovat korkeimmat, ei ole suositeltava.

Tampereen kaupunki pitää tärkeimpänä asiana mahdollisimman suurien käyttäjämäärien varmistamista yhdyskuntarakenteen suhteen tiiviillä alueilla. Näin pystytään vähentämään henkilöauton käyttöä siellä, missä joukkoliikenteen palvelutaso on hyvä ja liikenteen ruuhkautumisriski on suurin. Joukkoliikenteen käyttöön vaikuttaa merkittävästi lippujen hinta ja käytön helppous. Tampere kannattaa lausunnossaan ABC-mallin valintaa. Myös liityntäpysäköinnin kehittämisen kannalta B vyöhykkeen rajojen tarkistaminen saattaa olla perusteltua. Liityntäpysäköinnin sijoittuminen B vyöhykkeelle lisää liityntäpysäköinnin houkuttelevuutta. Tampereen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

pohjoisen suuralueen osalta kehitettävä Nurmi-Sorilan alue tulee säilyä B vyöhykkeellä.

Tiedoksi

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, Mika Periviita

Liitteet

1 Kh 6.2.2023 Tausta-aineisto

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, 14.12.2022, § 102

Valmistelijat / lisätiedot:
Riikka Salkonen, Mika Periviita

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Mika Periviita, Joukkoliikennejohtaja

Päätösehdotus oli

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta pyytää vaihtoehtoisista vyöhykemalleista lausunnon toimivalta-alueen kunnilta sekä Valkeakosken kaupungilta, Kuhmoisten kunnalta, Pirkanmaan ely-keskukselta sekä Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymältä.

Perustelut

Tampereen seudun joukkoliikenteen alueelle on valmisteltu uutta, entistä helppokäyttöisempää vyöhykemallia. Nysse-alueella on nyt käytössä kuuden vyöhykkeen (ABCDEF) malli. Nykyinen vyöhykejärjestelmä ja yksityiskohtaiset vyöhykerajat näkyvät Nyssen reittioppaassa (reittiopas.tampere.fi).

Vyöhykemallia halutaan muuttaa, jotta joukkoliikenteen käyttö olisi entistä helpompaa. Valmistelussa mallit on rajattu kahteen vaihtoehtoon. Nykyiselle mallille vaihtoehtoina on kolmen vyöhykkeen malli (ABC) sekä yhden vyöhykkeen malli. Yhden vyöhykkeen malliin on lausuntopyynnössä liitetty kaksi erilaista kustannusvaihtoehtoa.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta pyytää lausuntoa kahdesta erilaisesta koko seudun laajuisesta joukkoliikenteen vyöhykemallista.

Pyydämme ottamaan lausunnossa kantaa sekä kunnan että yhteisen joukkoliikennejärjestelmän näkökulmasta molempiin vyöhykemalleihin. Lisäksi pyydämme huomioimaan yhden vyöhykkeen mallin molemmat kustannusvaihtoehdot. Lausunnossa pyydetään erityisesti tuomaan esiin:

- Kumpaa mallia kunta suosittelisi jatkossa?
- Millainen valmius on korottaa subventio-osuutta esitettyjen laskelmien mukaisesti?
- Pitäisikö muutosten sijaan jatkaa nykyisellä vyöhykemallilla?

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Lausuntoa pyydetään 15. helmikuuta mennessä. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päättää tulevasta Nysse-vyöhykemallista 15.3.2023 kokouksessaan. Uuden mallin käyttöönotto ajoittuisi vuoden 2024 alkuun.

Lausuntopyyntö lähetetään toimivalta-alueen kuntiin Tampereelle, Kangasalle, Orivedelle, Lempäälään, Nokialle, Pirkkalaan, Ylöjärvelle ja Vesilahdelle sekä Valkeakosken kaupungille, Kuhmoisten kuntaan ja Pirkanmaan ELY-keskukseen. Lisäksi pyydetään asiantuntijalausunto maankäytön ja liikenteen näkökulmasta Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymältä.

Tiedoksi

Tampereen kaupunki/kirjaamo, Kangasalan kaupunki/Tuomas Kähkönen, Oriveden kaupunki/ Mari Kinnunen, Lempäälän kunta/Rasmus Nousiainen, Nokian kaupunki/Ville Lipasti, Pirkkalan kunta/ Antti Reinikka, Ylöjärven kaupunki/Essi Jokinen, Vesilahden kunta/Tuomas Hirvonen, Valkeakosken kaupunki/Mari Tomperi, Kuhmoisten kunta/kirjaamo, Pirkanmaan Ely-keskus/Harri Vitikka, Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä/Tapani Touru

Kokouskäsitely

Asiakkuuspäällikkö Riikka Salkonen oli asiantuntijana paikalla asian käsittelyn aikana.

Matias Välimäki poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§56

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)